

BAUMANN-VARIASJONER

Egil Baumann er musikkviter og skriver om klassisk musikk i Musikkmagasinet hver fjerde uke.

Til paradiset, med pop?

ALBUM

Kjetil Bjerkestrand

«Stabat Mater»

Kirkelig Kulturverksted

For noen år tilbake ble Kjetil Bjerkestrand sykemeldet. Han hadde «kjørt litt hardt», som han skriver i coverteksten til denne platen, og fikk forbud fra legen om å skrive musikk bestilt med tidsfrist. Det er i denne situasjonen at han begynner å komponere et «Stabat Mater Dolorosa», en sekvens (hymne) fra 1200-tallet som i norsk oversettelse lyder: «Den sørgende moren stod», og som det heter videre ut første vers, uten originalens rim: «gråtende ved korset mens hennes sønn hang der.»

Det dreier seg altså om Maria foran den korsfestede Jesus. En sterk tekst med en solid tradisjon. Denne teksten er tonesatt av mange komponister opp gjennom historien med ulike besetninger og selvsagt ulikt tonespråk. Mest kjent for de fleste er kanskje Pergolesi, men sekvensen er også tonesatt av komponister som Palestrina, Verdi, Poulenc, Penderecki, Pärt, i tillegg til mange flere.

Men, overraskende nok, er ikke dette bare et «Stabat Mater». Bjerkestrand har også hentet inn tre tekstledd fra dødsmissen *Requiem*. Her er byrden av tradisjonen kanskje enda tyngre, spesielt etter at requiemet ble til rene konsertstykker fra rundt 1800 av, framført både i og utenfor kirkerommet. Gabriel Fauré, som har komponert et av de vakreste og lyseste requiemene, dropper hele *Vredens*, selv om den streifes i «Libera me». Derimot trekker han inn «In paradisum» og «Pie Jesu». Og det er den førstnevnte teksten Bjerkestrand tar i bruk her.

Men hva slags prosjekt er nå dette? Musikalsk å komponere seg inn i en så overveldende tradisjon er litt av et

KOMPONIST OG UTSØVERE: Bjerkestrand, Live Maria Roggen, Øystein Moen (spiller Minimoog sammen med komponisten) og Arve Tellefsen – TrondheimSolistene er også med på platen. **FOTO: LARS OPSTAD/KVK**

vågestykke. For det er umulig ikke å ha med seg denne som referanse under lyttingen. Samtidig gir så etablerte sjangre en slags trygghet for komponisten. Det blir å likne med ritualer der poenget er at ritualer er noe å støtte seg til i en utsatt situasjon. Og det er vel det Bjerkestrand gjør. Han sier, slik jeg leser covertek-

Et verk som gjør meg litt forvirret, men rørt.

sten hans, at her er jeg med livet mitt akkurat nå. (Verket ble urframført på Oslo Kammermusikkfestival i 2017.) Ritualer gjør oss hjemmевante uansett hvor bortreiste vi er.

Og «Stabat Mater» er et verk som fungerer godt. Store deler av verket utfolder seg i spennet mellom en grunnleggende tonalitet og det dissonerende. Solofela til Tellefsen er konsertierende og en like viktig aktør som sangsolisten og spiller ofte mot orkesteret, eller snarere oppå. Satsene bindes sammen, raust tolket, av middelaldersekvensen «Vredens dag» som intonerer allerede i åpningsatsen, men som etableres tydeligst i satsen «Dies irae», som jeg opp-

fatter som en kjernesats, siden det er midt i verket.

Den er framført sårbart av Live Maria Roggen med et litt rocka komp og hovedsakelig på engelsk. Sånn sett framstår dette som et brudd med tradisjonen, der denne satsen gjerne synges av et kor på latin og med store utblåsingener både i kor og orkester. Her blir det en fin, nær poplåt. I det hele tatt skiftes det mellom latin og engelsk oversettelse i flere satter. Er det for å gjøre verket mer hverdagslig, eller mer nært, siden jo latin er et dødt språk? (Forlater Bjerkestrand det trygge ritualer her?) Det samme skjer i satsen «In paradisum», eller som det heter her: «Into Paradise».

Dette er en vakker låt med en melodi som balanser mellom det selvsagte og det oppfinnsomme, noe som jo kjennetegner gode melodier. I det hele tatt er dette et verk som gjør meg litt forvirret, men rørt. Og det er vel egentlig fint. Det går an å tenke en harmonisk bue fra verkets dissonerende åpning til slutten «Into Paradise». Fra dissonans til det harmonisk vakre. Og det er vel det paradiset står for i vår forestillingsverden? Dissonansfritt, der vi alle synger på engelsk, og er happily ever after.

musikk@klassekampen.no